

Oponentský posudek disertační práce

Téma: Filozofické kontexty fenoménu hry a pravidel fotbalu ve výchově společnosti

Hodnocení práce

Na přístup a pojetí řešení poměrně složitého, v oboru určitě nepříliš frekventovaného tématu disertační práce Mgr. Antonína Plachého lze nahlížet z různých aspektů a také očekávat i rozporuplné názory.

Už jen spojení filozofie, respektive filozofických kontextů fenoménu hry, fotbalu, pravidel fotbalu a rozhodování v souvislosti s výchovou společnosti budí pozornost a zaujme. Také může být ale chápáno jako odvážné propojení více rovin diskutovaného problému ve fotbalovém prostředí spíše neočekávané. Zvláště v kontextu s aktuálním společenským prostředím a speciálně s prostředím fotbalovým.

Jak je zřejmé z textu, autor vycházel ze svého dlouhodobého zájmu o filozofické aspekty „lidského bytí“ obecně i ve fotbalovém prostředí. Našel dostatek vůle a odvahy a předkládá disertační práci „od obecných filozofických východisek k transformaci pravidel a rozhodování ve fotbalové realitě žákovských utkání“.

Zvolené téma je řešeno ve více rovinách, zvláště je-li autorem uchopeno v širších souvislostech společenského i fotbalového prostředí. Je aktuální, neboť postavení a význam fotbalu jako důležitého společenského fenoménu v České republice i v globálním kontextu je nezanedbatelný, byť ne vždy jen v pozitivním slova smyslu.

Hodnocená disertační práce má celkový rozsah 172 stran. Je členěna na 13 kapitol, kdy 9 je na 104 stranách rukopisu věnováno převážně filozofickým aspektům. Od kapitoly 10. je na 62 stranách z výše uvedených aspektů řešena problematika fotbalových pravidel a rozhodování obecně i konkrétně pravidel fotbalu malých forem, chápaných autorem v širším kontextu jako jeden z možných prostředků výchovy společnosti.

Z hlediska obsahu disertační práce doporučuji v souladu s Opatřením děkana FTVS č. 6/2010 (Pravidla pro organizaci studia v doktorských studijních programech) doplnit podle čl. 6 (Disertační práce a její obhajoba) titulní list a resumé v češtině a angličtině.

Jako lze považovat do určité míry za méně obvyklou, nestandardní volbu tématu, podobně pak autor přistoupil k nestandardní strukturaci obsahu disertační práce.

Cíle práce jsou formulovány v kapitole 1, kdy prvním dílčím cílem vycházejícím spíše z filozofické části práce je podle slov autora „podpořit svobodu jako hledání míry, proti výkladu pravidel v bodě, kde je zmíněno varování rozhodčích před kompenzací vlastních chyb“.

Druhý cíl je formulován jako pokus o vytvoření pravidel fotbalu pro dětské kategorie a jejich následné uvedení do praxe s tím, že pravidla „dovolují rozvoj herních dovedností a pomáhají vychovávat dospělé i děti ve směru soustředění se na hru a její tvořivé procesy“.

Metody zpracování disertační práce jsou sice zřejmé, ale nepopsány.

Obsah devíti kapitol je v podstatě založen na rozvahách, diskuzi, polemice autora s názory či přístupy jiných autorů (filozofů) s hledáním výstupů, které by mohly pomoci vést k řešení vymezených cílů.

Mgr. A. Plachý pojal práci podle svého vnitřního přesvědčení a interdisciplinárního založení a to také charakterizuje, podle jeho vyjádření na str. 7 „...snaha hledat přesahy k něčemu společnému, nejlépe základnímu“.

Samozřejmě, že tento přístup se odráží v poměrně širokém spektru subtémat a také tomu odpovídají i názvy kapitol a podkapitol. Autor například na str. 7 uvádí „...jak dobře se na první pohled zcela odlišné činnosti navzájem prostupují, obohacují...“.

Autor podle svých slov disertační práci pojímá jako filozofickou, i když jejím záměrem je i vyzdvižení nutnosti výchovy a tedy pedagogická rovina má konkrétní a praktický výstup, což nebývá ve filozofii běžné.

A toto pojetí prolíná celou jeho prací. Je logické, že záměr zformulovat tento „mnohorozměrný“ přístup v souvislém textu, kdy autor vyvíjí úsilí ukázat různé myšlenkové posloupnosti v souvislostech a prostupnosti, nebyl jednoduchý a ne vždy se autor s tímto úkolem vypořádal bez problému. Jak už jsem konstatoval, autor se snažil uchopit široké spektrum problému, někdy jakoby činí myšlenkový „krok stranou“, přechází k dalším problémům, uvádí příklady a zkušenosti o kterých je přesvědčen, že souvisí s tématem, případně se vrací zpět. Sám často používá termín „hermeneutická spirála“, kdy myšlenkový návrat považuje za kvalitativně vyšší. Pro některé autorovy výroky a formulace je charakteristická sebevědomá kritičnost, někdy zase jakoby převažovala v podtextu skepse, pochybnosti, ale často i pokora.

Některé výroky by si zasloužily širší diskuzi. Například na str. 51 „Z fyzikální podstaty...fotbalu“ nebo na str. 57 „Vědci navíc... za naše činy“.

Nosnými podtématy závěrečných kapitol 10 až 13 jsou „kompenzace chyb jako symbol“ (kap. 10.3) a „pravidla fotbalu malých forem jako prostředek výchovy společnosti“ (kap. 11).

Z formálního hlediska se v textu sporadicky objevují neopravené přepisy, způsob číslování kapitol neodpovídá normě, označení „cech rozhodčích“ se mi nejeví jako adekvátní volba.

Před obhajobou nutno odstranit formální chyby na str. 94 nahoře a na str. 168 v kapitole 13.

Otázky k obhajobě:

1. Ve „filozofické“ části práce pojednáváte v kap. 8.3 o krizi rodiny. Jaký je Váš názor, respektive jaké máte zkušenosti z krizi rodiny ve „fotbalových rodinách“?
2. Zdůvodněte tvrzení „pravidla jsou tedy postavena na kompenzacích“ (str. 113) versus výklad k pravidlu V (str. 112).
3. V disertační práci často používáte slovní spojení „mít dobrý čas“. Charakterizujte, vysvětlete tento pojem v souvislostech společenského a fotbalového prostředí.
4. Pokuste se konkretizovat možnosti případně význam či efekt výchovného transferu pravidel fotbalu pro výchovu společnosti.

Závěr

Autor Mgr. Antonín Plachý předkládá k obhajobě kreativně zpracované nestandardně pojaté téma disertační práce. Prokázal schopnost aplikovat interdisciplinárně vlastní myšlenky a názory, jít cílevědomě za svými představami a výstupy prosazovat v praxi. Způsob zpracování poměrně složité problematiky neobvyklého, respektive netradičního tématu souvisí také s autorovým vnitřním přesvědčením o správnosti konaného, s jeho entusiasmem.

Předloženou disertační práci považuji za originální a podnětnou. Splňuje nároky na tento typ kvalifikační práce kladené, a proto ji doporučuji přijmout k obhajobě.